

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI-4101-09-04/2012

P/12/158

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/158 – Windykacja dochodów z tytułu mandatów karnych i kar administracyjnych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Krzysztof Wilkosz, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 080483 z dnia 5 lipca 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1, 2)
Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji w Sandomierzu, ul. Adama Mickiewicza 30, 27-600 Sandomierz (dalej KPP).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Kotarski, Komendant Powiatowy Policji w Sandomierzu. (dowód: akta kontroli str. 3, 4)

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej	Pozytywną ocenę uzasadnia: – wypełnianie w sposób czytelny i kompletny mandatów z analizowanych pięciu blozków mandatowych; – przekazywanie wojewodzie świętokrzyskiemu informacji dotyczących liczby otrzymanych i wykorzystanych blozków mandatowych oraz nałożonych i uiszczonych grzywien, a także odcinków „D” mandatów, w terminie określonym w § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1994 r. w sprawie sposobu dokumentacji i ewidencji grzywien za wykroczenia, ściąganych w postępowaniu mandatowym, oraz organów właściwych w sprawach rozprawiania i rozliczania blozków mandatowych². Stwierdzone nieprawidłowości dotyczą: – niezapewnienia policjantom pobierającym mandaty karne gotówkowe możliwości wpłaty do kasy KPP kwot tych mandatów w terminie określonym w <i>Zasadach rozpatrywania i rozliczania blozków mandatowych obowiązujących w jednostkach policji województwa świętokrzyskiego</i>³ (dalej <i>Zasady rozpatrywania i rozliczania blozków mandatowych</i>); – odprowadzania na rachunek Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach (ŚUW) pobranych kwot z mandatów karnych gotówkowych pomniejszonych o zapłacone przez KKP prowizje bankowe.
----------------------------	--

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. Nr 131, poz. 663 ze zm.

³ Zatwierdzone 14 lipca 2006 r. przez Świętokrzyskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Kielcach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Rozliczanie wystawionych mandatów oraz otrzymanych i wystawionych bloczków mandatowych

Opis stanu
faktycznego

1. Funkcjonariusze KPP w kontrolowanym okresie nałożyli 20.588 mandatów karnych na kwotę 3.539.950 zł, z tego: 6.330 mandatów na kwotę 1.106.280 zł w I półroczu 2011 r., 6.105 mandatów na kwotę 1.042.660 zł w II półroczu 2011 r. oraz 8.153 mandatów na kwotę 1.391.010 zł w I półroczu 2012 r. W ogólnej liczbie nałożonych mandatów mandaty kredytowane w ww. okresach stanowiły odpowiednio 99%, 98,2% i 98,8%. Kwota nałożonych mandatów w I półroczu 2012 r. była wyższa w porównaniu do I półrocza 2011 r. o 284.730 zł (o 26%), a w porównaniu do II półrocza 2011 r. była wyższa o 348.350 zł (o 33,4%).

(dowód: akta kontroli str. 19)

2. Badanie próby pięciu bloczków mandatowych, wybranych losowo spośród bloczków przygotowanych w trakcie kontroli NIK do przekazania wojewodzie świętokrzyskiemu w celu rozliczenia, nie wykazało nieprawidłowości w zakresie wypełniania formularzy mandatów.

Ostatnie mandaty w ww. pięciu bloczkach zostały wystawione w terminie od dwóch do 16 dni od dnia badania przez kontrolera NIK.

Mandaty wypełniane były w sposób kompletny i czytelny. Wystąpił jeden przypadek anulowania mandatu – po wystawieniu mandatu karnego, ukarany odmówił jego podpisania. Funkcjonariusz Policji sporządził notatkę służbową, a w KPP przygotowano wniosek o ukaranie sprawcy wykroczenia do sądu.

Postępowanie funkcjonariusza w tym przypadku było zgodne z procedurą określoną w *Zasadach rozpatrywania i rozliczania bloczków mandatowych* obejmujących m.in. procedury postępowania w przypadku anulowania mandatu.

(dowód: akta kontroli str. 5-10, 20)

3. Stosownie do § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu dokumentacji i ewidencji grzywien za wykroczenia, ściąganych w postępowaniu mandatowym, oraz organów właściwych w sprawach rozprawiania i rozliczania bloczków mandatowych *organ upoważniony, nie rzadziej niż raz w miesiącu, sporządza w trzech egzemplarzach zbiorczą informację dotyczącą liczby otrzymanych i wykorzystanych bloczków mandatowych oraz nałożonych i uiszczonych grzywien i przedstawia ją wraz z grzbietami wykorzystanych bloczków właściwemu terytorialnie wojewodzie, w celu dokonania rozliczenia.*

KPP przedłożyła do ŚUW za każdy miesiąc 2011 r. i 2012 r. (I półrocze) zbiorczą informację dotyczącą liczby otrzymanych i wykorzystanych bloczków mandatowych oraz nałożonych i uiszczonych grzywien, wraz z rozliczeniem grzbietów bloczków mandatowych.

W kontrolowanym okresie trzykrotnie dokonano korekty informacji przekazanych do ŚUW, tj. informacji za miesiąc marzec 2011 r. (dwie korekty) oraz za miesiąc sierpień 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 21)

Przyczyną korekty informacji za miesiąc marzec 2011 r. był fakt, iż funkcjonariusze Policji wystawili mandaty karne osobom, które w chwili popełnienia czynu nie mieli ukończonych 17 lat.

Funkcjonariusz KPP Agnieszka Otrębska, która wystawiła jeden z przedmiotowych mandatów, w notatce służbowej z dnia 11 maja 2011 r. zapisała m.in., iż *omyłkowo*

wystawiono mandat karny (...) na osobę, która nie podlega postępowaniu mandatowemu sugerując się tylko rokiem urodzenia. KPP wystąpiła do sądu o uchylenie ww. mandatu, przy czym Sąd Rejonowy w Sandomierzu mandatu nie uchylił. Mandat kredytowy ponownie przekazano do ŚUW w dniu 3 listopada 2011 r.

Funkcjonariusz KPP Mariusz Nawrocki, który wystawił drugi z przedmiotowych mandatów, w notatce służbowej z dnia 30 czerwca 2011 r. zapisał m.in., iż nakładając mandat karny przeliczyłem jedynie rok urodzenia a nie przeliczyłem pełnej daty urodzenia sprawcy wykroczenia. Z uwagi na to, że sprawcą wykroczenia okazała się osoba nieletnia nałożony mandat karny kredytowy anulowano.

(dowód: akta kontroli str. 22-31)

Przyczyną korekty informacji za miesiąc sierpień 2011 r. jak wyjaśnił (...) ⁴ pracownik KPP sporządzający rozliczenie, było umieszczenie w zestawieniu mandatów kredytowych jednego mandatu pobranego w gotówce (50 zł).

(dowód: akta kontroli str. 32-37)

4. Według Zasad rozpatrywania i rozliczania bloczków mandatowych, zaopatrywaniem, rozdziałem i ewidencją, a także ostatecznym rozliczaniem pobranych formularzy mandatów karnych zajmują się, wyznaczone przez kierowników odpowiednich jednostek osoby. Osoby zajmujące się zaopatrywaniem, rozdziałem, ewidencją i rozliczaniem mandatów karnych sporządzają w dwóch egzemplarzach odrębnie specyfikację mandatów karnych kredytowanych oraz (...) gotówkowych i zaocznych, na podstawie odcinków potwierdzeń ukarania mandatem karnym kredytowanym, gotówkowym, zaocznym i przekazują je wraz z właściwymi odcinkami do Wydziału Finansów i Budżetu ŚUW do 10 dni od daty nałożenia mandatu.

Zakres spraw związany z wypełnianiem obowiązków określonych w Zasadach rozpatrywania i rozliczania bloczków mandatowych, przypisany został w zakresach czynności do obowiązków Grzegorza Lasoty inspektora korpusu służby cywilnej w zespole ewidencji, rozliczeń i zaopatrzenia KPP oraz Marii Stępień starszego kasjera w tym zespole.

(dowód: akta kontroli str.11-18)

Do prowadzenia ewidencji wystawionych mandatów KPP w badanym okresie nie wykorzystywała oprogramowania komputerowego.

(dowód: akta kontroli str. 5-10)

Analiza dokumentacji dotyczących 150 losowo dobranych mandatów (odcinków „D”) na łączną kwotę 24.040 zł, spośród przekazanych przez KPP do ŚUW w ramach ostatecznego rozliczenia dokonanego w czerwcu 2011 r., grudniu 2011 r. i czerwcu 2012 r. wykazała, że odcinki „D” przekazywano w terminach od 1 do 27 dni od daty wystawienia mandatu⁵.

(dowód: akta kontroli str. 38-42, 44)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁴ Tajemnica ustawowo chroniona art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), z uwagi na prywatność osoby fizycznej.

⁵ Dla potrzeb tej kontroli przyjęto, jako nieprawidłowe przypadki, gdy liczba dni pomiędzy datą wystawienia mandatu, a datą przekazania odcinka D do urzędu wojewódzkiego przekracza 30 dni.

2. Rozliczenia środków pieniężnych pobranych w gotówce

Opis stanu faktycznego

Według *Zasad rozpatrywania i rozliczania blozków mandatowych*, kwoty pieniężne uzyskane z grzywien nałożonych w drodze mandatu gotówkowego policjant niezwłocznie, nie później jednak niż do 7 dni od daty nałożenia mandatu, wpłaca za pokwitowaniem osobie wyznaczonej do przyjmowania i odprowadzania gotówki.

Środki pieniężne z tytułu nałożonych mandatów gotówkowych powinny być niezwłocznie wpłacane na rachunek bankowy ŚUW w Kielcach.

(dowód: akta kontroli str. 5-10)

Analiza wszystkich dokonanych wpłat z miesiąca z czerwca 2011 r. grudnia 2011 r. i czerwca 2012 r. (50 szt.) wykazała, że w 41 przypadkach (82% zbadanych) funkcjonariusze dokonali wpłat kwot uzyskanych w drodze nałożenia mandatów gotówkowych w terminie siedmiu dni od daty ukarania, określonym w *Zasadach rozpatrywania i rozliczania bloków mandatowych*. W pozostałych dziewięciu przypadkach wpłata należności z tytułu mandatów gotówkowych nastąpiła w terminie od 8 do 20 dni.

(dowód: akta kontroli str. 54-55)

Z wyjaśnień siedmiu funkcjonariuszy, którzy dokonali wpłat po terminie (Grzegorz Dziubak, Andrzej Gąsowski, Rafał Hędrzak, Waldemar Sajda, Tomasz Wołos, Dawid Zdybała i Marcin Żuliński) wynikało, że opóźnienia spowodowane były niedostosowaniem godzin pracy kasy KPP do zmianowej specyfiki pracy funkcjonariuszy.

Kasa KPP była czynna od poniedziałku do czwartku w godzinach od 8⁰⁰ do 13⁰⁰.

(dowód: akta kontroli str. 45-51)

W latach 2011 i 2012 (I półrocze) KPP 34 razy odprowadzała środki pozyskane z nałożonych mandatów gotówkowych na rachunek ŚUW: w lutym i listopadzie 2011 r. oraz w lutym 2012 r. – jeden raz w miesiącu (na koniec miesiąca), w grudniu 2011 r. – trzy razy w miesiącu, a w pozostałych miesiącach badanego okresu – dwa razy w miesiącu.

(dowód: akta kontroli str. 43)

Kwoty uzyskane z 49 mandatów gotówkowych (98%) przekazano na rachunek ŚUW w terminie od 3 do 28 dni od daty nałożenia mandatu. W jednym przypadku kwotę 300 zł wynikająca z mandatu przekazano w 35. dniu⁷.

(dowód: akta kontroli str. 54-55)

W 2011 r. łączne wpływy z tytułu wymierzonych mandatów gotówkowych wynosiły 25.750 zł, z tego na rachunek ŚUW przekazano 25.663,70 zł, zaś na prowizje bankowe wydatkowano 86,30 zł.

W I półroczu 2012 r. wpływy z tytułu wymierzonych mandatów gotówkowych wynosiły 15.290 zł mandatów gotówkowych, z tego na rachunek ŚUW przekazano 15.243, a na prowizje przeznaczono 46,72 zł.

⁶ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny cząstkowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

⁷ Dla potrzeb tej kontroli przyjęto, jako nieprawidłowe przekazanie wpłat po upływie 30 dni od daty nałożenia mandatu.

(dowód: akta kontroli str. 43)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W dziewięciu przypadkach (18% zbadanych) funkcjonariusze dokonali wpłat kwot uzyskanych z mandatów gotówkowych w łącznej wysokości 1.320 zł w terminie późniejszym niż 7 dni od daty nałożenia mandatu (od 8 do 20 dni), tj. niezgodnie z procedurą określoną w *Zasadach rozpatrywania i rozliczania bloczków mandatowych*.

Przyczyną powyższej nieprawidłowości było niedostosowanie godzin pracy kasy KPP do zmianowej specyfiki pracy funkcjonariuszy Policji. Znajduje to również potwierdzenie w treści wyjaśnień Pierwszego Zastępcy Komendanta Powiatowego Policji w Sandomierzu Piotra Deronia, który stwierdził: *niemożność wpłaty przez policjantów mandatów karnych gotówkowych zgodnie z Zasadami rozprawiania i rozliczania bloczków mandatowych wynika ze zmianowej specyfiki pracy funkcjonariuszy oraz godzin otwarcia kasy. W powyższym zakresie w najbliższym czasie zostaną podjęte działania mające na celu umożliwienie policjantom wywiązywanie się z terminowych wpłat.*

(dowód: akta kontroli str. 52-53)

2. Kwota 300 zł z jednego mandatu gotówkowego nie została przekazana na rachunek ŚUW niezwłocznie (przekazanie nastąpiło w terminie 35 dni od daty nałożenia mandatu), tj. niezgodnie z procedurą określoną w *Zasadach rozpatrywania i rozliczania bloczków mandatowych*.

Przyczyną tej nieprawidłowości było wpłacenie należności z mandatu przez funkcjonariusza Policji do kasy po 20 dniach od jego nałożenia.

3. We wszystkich 34 przypadkach przekazywania na rachunek ŚUW kwot z tytułu nałożonych mandatów gotówkowych, KPP pomniejszała dokonywane wpłaty o zapłacone prowizje bankowe.

Powyższym działaniem naruszono art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸ stanowiący, że *jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego.*

Pierwszy Zastępca Komendanta Powiatowego Policji w Sandomierzu Piotr Deroń wyjaśnił: *w latach 2011-2012 nie odprowadzano na rachunek ŚUW pełnych kwot pieniężnych uzyskanych z nałożonych mandatów karnych gotówkowych ponieważ w obowiązujących przepisach nie został uregulowany sposób uiszczenia wpłat gotówkowych, w tym również nie zostało wskazane źródło finansowania prowizji bankowych od tych wpłat. ŚUW (...) w comiesięcznych zestawieniach otrzymywał informację o ogólnej kwocie wpłat gotówkowych w danym miesiącu i ich pomniejszeniach o kwoty prowizji. Ponadto KPP nie posiada zabezpieczonych środków finansowych przeznaczonych na opłaty prowizyjne z tyt. wpłat nałożonych mandatów karnych gotówkowych.*

(dowód: akta kontroli str. 52-53)

⁸ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

Ocena częściowa Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości⁹, działalność w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁰, wnosi o:

1. Podjęcie działań zapewniających możliwość terminowej wpłaty przez funkcjonariuszy Policji kwot uzyskanych z mandatów do kasy KPP, zgodnie *Zasadami rozpatrywania i rozliczania blochków mandatowych*.
2. Przekazywanie na rachunek ŚUW wpływów uzyskiwanych z mandatów gotówkowych w pełnej wysokości, bez pomniejszania ich o zapłacone prowizje bankowe.

⁹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny częściowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

¹⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia sierpnia 2012 r.

Kontroler
Krzysztof Wilkosz
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Wicedyrektor
Tadeusz Mikołajewicz

.....
podpis

.....
podpis